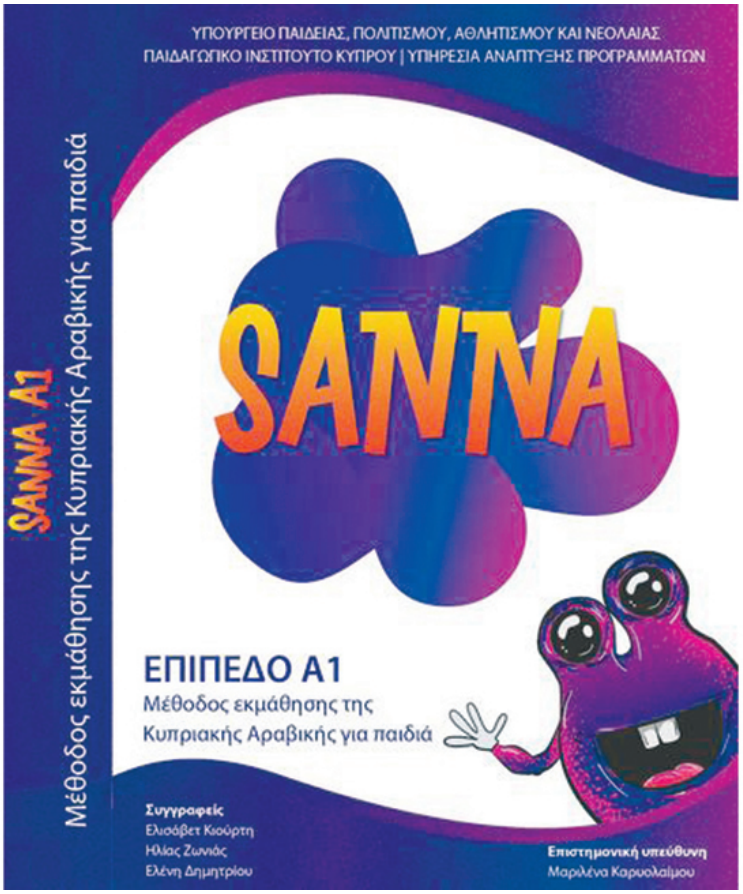
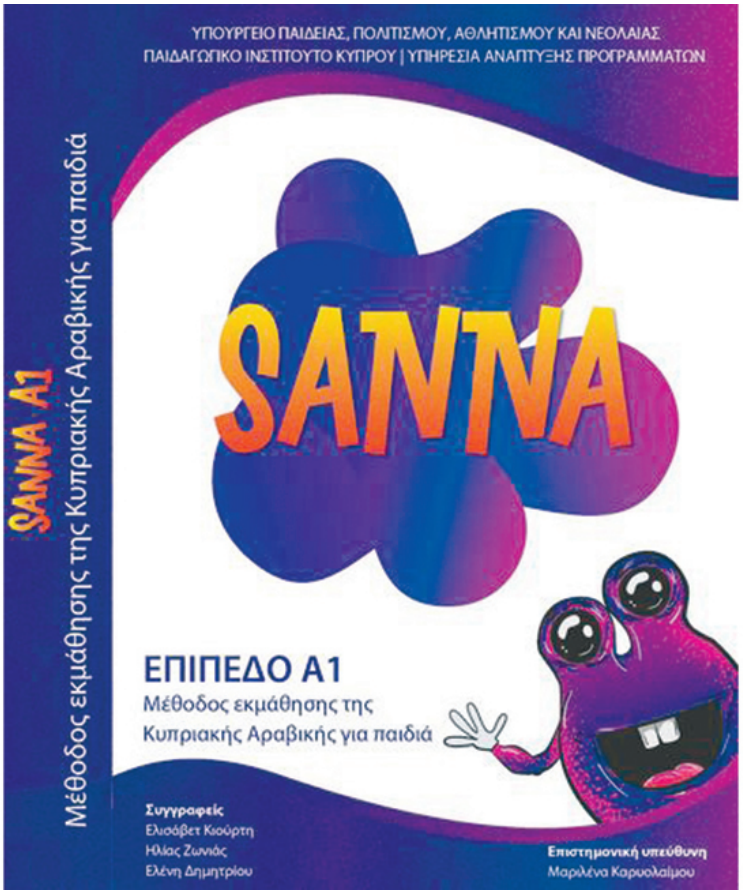
26 Σεπτεμβρίου 2021

Σάννα: μια προφορική γλώσσα της Κύπρου που αποκτά εγχειρίδιο διδασκαλίας

/ Γενικά Θέματα

Κυκλοφόρησε στις 26 Ιουνίου 2021 από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, το πρώτο εγχειρίδιο διδασκαλίας της κυπριακής αραβικής για παιδιά με τίτλο Sanna 1. Το εκπαιδευτικό υλικό που περιλαμβάνει είναι προϊόν μιας πολυετούς προσπάθειας στήριξης της γλώσσας των Μαρωνιτών της Κύπρου, της κυπριακής αραβικής ή σάννα, από την ερευνητική ομάδα του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και έχει ήδη δοκιμαστεί πιλοτικά στα προγράμματα διδασκαλίας της γλώσσας για παιδιά που διοργανώνουν τόσο το Υπουργείο Παιδείας όσο και το Γραφείο του εκπροσώπου των Μαρωνιτών σε συνεργασία με κοινοτικούς μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

Η κυπριακή αραβική κατάφερε να επιβιώσει για πολλούς αιώνες χάρη στη διά στόματος μετάδοσή της από γενιά σε γενιά. Πρόκειται για τη μοναδική αραβική ποικιλία που συμβιώνει με την ελληνική εδώ και αιώνες και έχει αναπτύξει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τη διαφοροποιούν από τις υπόλοιπες αραβικές ποικιλίες λόγω ακριβώς της μακραίωνης επαφής της με την ελληνική. Σήμερα, όμως, κινδυνεύει να εξαφανιστεί κυρίως λόγω των πιέσεων που δέχεται από γλώσσες πιο δυναμικές και, κυριότερα, λόγω του ότι η κοινότητα που τη μιλά εκδιώχθηκε από την παραδοσιακή της εστία, τον Κορμακίτη, ύστερα από την τουρκική εισβολή του 1974 και διασκορπίστηκε στην υπόλοιπη Κύπρο, όπου η διαγενεακή μετάδοση της γλώσσας διακόπηκε και οι ευκαιρίες για χρήση της σε καθημερινή βάση εκμηδενίστηκαν.

Σε αντίθεση με άλλες σύγχρονες γλώσσες που έχουν πίσω τους μακράν παράδοση διδασκαλίας, είναι η πρώτη φορά που η σάννα περιγράφεται με τρόπο απλό, κατανοητό και ελκυστικό για τα παιδιά, στη βάση σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων και αξιοποιώντας τις ψηφιακές δυνατότητες που παρέχει σήμερα η τεχνολογία για τη διδασκαλία των γλωσσών. Είναι, επίσης, η πρώτη φορά που αποτυπώνεται με συγκροτημένο και συστηματικό τρόπο στο ρομανικό αλφάβητο που δημιούργησε ο καθηγητής Alexander Borg του Πανεπιστημίου Ben Gurion of the Negev και με τους ορθογραφικούς κανόνες που διατύπωσε και

συστηματοποίησε η ερευνητική ομάδα του Υπουργείου Παιδείας, αφού πρόκειται για γλώσσα προφορικής παράδοσης. Η προφορική φύση της σάννα και η χρήση της αποκλειστικά ως κοινοτικής γλώσσας καθιστούν το έργο του σχεδιασμού και της εκπόνησης διδακτικού υλικού ιδιαίτερα δύσκολο τόσο εξαιτίας της επίδρασης της ελληνικής στη μορφολογία και τη σύνταξη, και της συρρίκνωσης του λεξιλογίου που οδηγεί σε συστηματικό δανεισμό λέξεων από την (κυπριακή) ελληνική, όσο και λόγω της έλλειψης εκτεταμένης και λεπτομερούς περιγραφής πολλών γραμματικών φαινομένων.

Από αυτή την άποψη, το εν λόγω έργο είναι πολύ περισσότερο από ένα απλό εγχειρίδιο διδασκαλίας· είναι μέρος μιας ευρύτερης προσπάθειας στήριξης και αναβίωσης μιας γλώσσας που απειλείται με εξαφάνιση και απαιτεί μια πολυσχιδή προσέγγιση και συνεργασία ανάμεσα σε θεωρητικούς γλωσσολόγους, κοινωνιογλωσσολόγους, ειδικούς στη διδασκαλία της γλώσσας και στη χρήση νέων τεχνολογιών και μέλη της κοινότητας. Η προσπάθεια αναβίωσης περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την τεκμηρίωση της γλώσσας με τη μορφή συνεντεύξεων από μέλη της μαρωνιτικής κοινότητας με σκοπό τη συγκρότηση Αρχείου Προφορικής Παράδοσης, τη δημιουργία και την τυποποίηση του συστήματος γραφής, την ανάλυση και την περιγραφή των γραμματικών δομών, την καταγραφή του λεξιλογίου, την επιμόρφωση των φυσικών ομιλητών, την εποπτεία των προγραμμάτων διδασκαλίας, τέλος, την προβολή και την προώθηση της γλώσσας ως μέρους της πολιτισμικής κληρονομιάς του νησιού και του ευρωπαϊκού χώρου ευρύτερα.

Μαριλένα Καρυολαίμου, αναπληρώτρια καθηγήτρια Γλωσσολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Πηγή: parathyro.politis.com.cy